

TEMEL EĞİTİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

100 EĞİTİMİN
YÜZYILI

ENERJİ DOSTU MAVİ YEŞİL OKUL PROJESİ

Enerji Dostu Mavi Yeşil Okul Projesi kapsamında Çevre, doğa , sürdürülebilirlik ve ekolojik okuryazarlık konularında veli bilgilendirme çalışmaları (Toplantı ,seminer ,uygulama çalışmalarına aktif katılım vb.)

Ekolojik okuryazarlık nedir?

Doğadaki tüm canlı ve cansız unsurlar ekosistem içerisinde birbiri ile ilişki içerisindedir. İnsan diğer canlılar gibi doğaya bağımlı olarak yaşamaktadır. Nefes almak, beslenmek, barınmak, ihtiyacı olan ürünleri üretmek için doğal ortamdan yararlanmaktadır. Bu durumda hava, su, toprak gibi doğal unsurlarla, insan faaliyetleri sonucu ortaya çıkan köprü, sanayi tesisi, bina gibi beşerî unsurlar arasında bir uyumun bulunması ve bu uyumun devam edebilmesi ancak insanların doğayla uyumlu bir şekilde yaşamalarıyla mümkün olacaktır. Aksi hâlde ormanların tahrip edilmesi, tarım alanlarının yerleşim ve sanayi alanına dönüşmesi, iklim değişikliğine bağlı olarak ortaya çıkan olumsuz gelişmelerin yaşanması gibi birçok sorun çözümsüz kaldığından artarak karşımızda durmaya devam edecektir. Tam da bu noktada ekolojik okuryazar ve ekolojik okuryazarlık kavramları devreye girmektedir. Ekolojik okuryazarlık kavramı yeryüzünde yaşamın devamlılığını mümkün kılan doğal döngüleri ve ekosistemi anlama becerisini ifade eder. Ekolojik okuryazar ise doğayı tanıyan ve onunla uyum içerisinde yaşamayı ilke edinmiş kişidir.

Ekolojik okuryazar olan birey ve toplum yaptığı her işi doğaya zarar vermeden yapmaya özen gösterir. Örneğin maden şirketi, açacağı maden ocağı için gerekli koşulları sağlayıp çevreye zararlı olabilecek yönlerini hesaplar, bireyler kullandıkları materyallerin geri dönüştürülebilir olanlarını seçer, kentleri yöneten idareciler yaşam alanlarını çevreyle insan faaliyetlerinin

- **Kaçınılması gereken atıklar:** narenciye kabukları (asit oranı yüksek olduğu için az kullanılmalı), artık et, tavuk, balık, kemikler, kabuklu deniz ürünleri, süt ürünleri (kötü kokular üretir ve başka mikroorganizmalara ev sahipliği yapar), atık yağlar, kızartma yağlar, metal, kumaş, hayvan kumu.

1 geniş saksı ve tabağı, 1 kürek ve organik atıklarımız

- Saksımızı tabağıyla birlikte kompost yapacağımız yere yerleştiriyoruz.
- İlk katmanımız biraz toprak ve kahverengi atıklarımızdan oluşturuyoruz.
- Üstüne kompost için ayırdığımız yeşil atıklarımızı koyup, üstünü tekrar kahverengi atıklarla kaplıyoruz.
- Atıklarımız biriktikçe, bu katmanları sırasıyla tekrarlıyor ve her katmanın 10cm'i geçmemesine ve eşit oranda olmalarına özen gösteriyoruz. *Saksı yerine bir kova, çöp kutusu, ya da özel kompost bidonu kullanabilirsiniz. *Atıkları olabildiğince küçük parçalar halinde atmamız, süreci hızlandırmamıza yardımcı olur. *Başarılı bir kompost kendi gözlemlerinizi ve deneme yöntemi ile gerçekleşir.

Kompostumuz bir canlı ve beslenmeye ihtiyacı var;

- **Karıştırmak:** Her atık eklediğimizde fermantasyon sürecini başlatmak için karıştırıyoruz. Üst katmanın kahverengi kalması kötü koku ve sinekleri engellemize yardımcı olur. Nem ve hava dengesini sağlamamız gerekiyor;
- **Havalandırmak:** Oksijene ihtiyacı olduğunu unutmayın! Saksımızın altında yeterince deliği yoksa bir kaç delik açmamız gerekebilir. En azından haftada bir saksımızı karıştırarak havalandırmamız gerekiyor. Sürecin başında bunu daha sık yapabiliriz.
- **Nemlendirmek:** Kompostumuz nemli bir sünger gibi olmalı. Kuruduğu zaman biraz su verebilir ya da yeşil malzeme ekleyebiliriz. Tam tersine çok ıslak ise, kahverengi atıklar ekleyebiliriz. Yağmurlu günlerde fazla suyu engellemek için üstünü bir saksı altlığı ya da film ile kapatabiliriz. Bu etapları tekrarladığımızda, bir kaç haftanın sonunda, kompostunuzun iyice karıştığını ve atıklarınızın yok olduğunu farkedebilirsiniz. Elde ettiğimiz toprağı, kurutup, eleyerek, evdeki bitkilerinize kullanabilir, yeni bitkiler ekebilirsiniz! Hatırlatalım sizlere etlerimizi ulaştırdığımız **kaplarınızı geri dönüşüme göndermeyi** ya da onlara **ikinci bir hayat vermeyi unutmayın!** Kapları mutfakta kompost için ayırdığınız atıklarınızı toplamak için ya da tohumlarınızı ekip, filizlenme süreçleri için kullanabilirsiniz. Bu yeni ev alışkanlığınızın belki sizin için küçük, ama **dünya için büyük bir adım** olacağını unutmayın.

Doğayla kalın!

Doğayı kirletmek yerine doğadan alınan ürünlerle, onu korumak için rüzgar, su ve güneş enerjisinden yararlanmak gerekiyor. Çünkü dünyanın doğal ürünlerine en çok zarar veren unsurlardan biri de enerji üretimi.

Elektrik üretimi için kurulan enerji santrallerinin nükleer yapıda olması, kömür, doğalgaz gibi atıkların değerlendirilmesi, dünyanın doğal yapısına çok büyük zarar veriyor. Doğal ve yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmak bu aşamada son derece önemlidir.

Ekosistemdeki Bozulmalar Nasıl Onarılır?

Bir ekosistemin onarılması yüzlerce yılı alabilir. **Ekosistemde sürdürülebilirlik** için en azından elde olan imkanları yok etmemek gerekiyor. **Restorasyon ekolojisi** olarak adlandırılan terime göre toksik maddeler depolanabilir. Bunun için de bitkilerden yararlanılabilir. Böylece metal kirliliği olan toprak ve su atıklardan arındırılabilir. Öte yandan sivil toplum örgütleri ve hükümetler tarafından yapılan projeler ile nesli tükenmekte olan hayvanlar korunabilir, çevre düzenlemesi ve temizliği için harekete geçilebilir. Ekosistemin sürdürülebilirliği için büyük enerji santrali inşaatlarının bir an önce durdurulması ve çevre dostu, yenilenebilir enerji kaynaklarının tercih edilmesi gerekiyor.

Evde Kompost Nasıl Yapılır?

Kompost, doğada ölü veya atık olarak bulunan canlıların ayrışıp tekrar mineral ve besin değeri zengin bir toprağa dönüştürmek demektir. Böyle ifade edince kulağa karmaşık gelebilir ama, aslında bir bitki yetiştirdiğimizde, bir çiçek açtığını gördüğümüzde nasıl tatmin oluyorsak atıklarımızın bu kadar verimli bir toprağa dönüştüğünü gördüğümüzde de aynı şeyi tecrübeliyoruz.

Bitki yetiştirmek için bir bahçeye ihtiyacımız olmadığı gibi, kompost yapmak içinde çok büyük bir alana ihtiyacımız yok. Balkonlarımızda bunun için bir yer ayırabilir ve çocuklarımızla birlikte evde kompost yapmayı deneyerek ekolojik ve doğal bir süreci gözlemleyerek, doğal bitkiler yetiştirebiliriz. Çocuklarımızla birlikte bu tarz deneyler yaparak, farkındalıklarını arttırmak, toplumsal bilincimizin gelişmesi ve onlara güzel bir gelecek bırakmamız için güzel bir fırsat.

“Topraktan aldığını toprağa geri ver”

Evde kompost yapmanın sıcak ve soğuk yöntemler olarak bir çok yolu var. Bunlardan en kolay ve az riskli olanı soğuk kompost: Kısaca yeşil ve kahverengi malzemeler olarak ayırdığımız atıklarımızı üst üste yerleştirerek, doğru şekilde çürümelerini sağlıyoruz.

Biraz kimya, Biraz biyoloji...

Kompost süreci: Yeşil ve kahverengi olarak ayırdığımız organik atıklarımız dönüşürken sırasıyla azot (N) ve karbon (C) salınımı gerçekleştiriyorlar. Doğru C:N oranına (30:1) ulaşıldığında kompost başlıyor.

- **Yeşil malzemeler (N)** sebze, meyve atıkları, yeşil yapraklar, çay atıkları, yumurta kabukları, ekmek, kahve artıkları ve filtreleri...
- **Kahverengi malzemeler (C)** kuru yaprak, sap, dal ve ağaç kabukları, kuruyemiş kabukları, talaş, solmuş çiçekler (sokakta, evimizin önünde kolaylıkla bulabileceğimiz kuru atıklar) *pamuk, peçete, gazete, dergi, saç, tırnak, hayvan kılı gibi diğer organik atıkları unutmayın.

uyum içinde olacak şekilde planlar. Bu durumda çevremizi anlamak ve ona zarar vermeden sürdürülebilir bir yaşam sağlamak ancak eğitimle sağlanabilir. Çevreyi korumak için her birey ekolojik okuryazar olmalıdır. Bireylerde ekolojik okuryazarlık geliştikçe çevre ile ilgili algıları ve çevreye olan duyarlılıkları da değişir. Çevre duyarlılığının artması kaynakların korunması, insanlığın ihtiyaçlarını karşılaması ve varlığını sürdürebilmesi için önemlidir.

Ekosistemde Sürdürülebilirlik

Canlıların beslenme, barınma ve yaşamsal faaliyetlerini sürdürmelerini sağlayacak olan bütün ihtiyaçlarının bulunduğu koşullara ekosistem, bunun gelecek nesillere aktarılmasına ise **ekosistemde sürdürülebilirlik** denir.

Bir canlının yaşaması için üreyebilmesi, beslenmesi, barınması gerekir. Bunun için de kendi yapısına uygun olan çevresel unsurların bir arada olması gerekiyor. Doğal olarak oluşturulan ekosistemler, canlı yaşamlarını destekleyen unsurları bünyesinde bulundurulur. Bunun yanı sıra biyolojik çeşitlilik, ekosistemin işlemlerini sağlar. Bu düzende meydana gelen bir aksama, pek çok canlıyı etkiler. Genelde insan faaliyetleri nedeniyle ekosistemin bozulduğu görülmüştür. Hava kirliliği, çarpık kentleşme, düzensiz sanayileşme gibi durumlar iklim değişikliklerine ve bu da ekosistemin bozulmasına neden olur. Örneğin bir kuş türünün azalması, onun beslendiği zararlı böceklerin artmasına neden olur. Bu zararlı böcekler de tarım ürünlerine zarar vererek bir bitkinin yetişmesine engel olur. Bu sistem, bir zincir halindedir.

Ekolojik dengenin bozulması demek, bu sistemin tamamen ortadan kalkmış olması demektir. **Sürdürülebilirlik kavramı** ile ilgili olarak da amacın bu düzeni korumak olduğu ifade edilebilir. Sürekli olarak tüketen değil de üreten ve doğayı koruyan tutumlar içerisinde olmak, doğanın imkanlarının azalmadan devam etmesini sağlar.

Bunun için de doğal kaynakların korunması gerekiyor. Çünkü doğal kaynaklar, yenilenmediği zaman üretim otomatik olarak gerçekleşmiyor. Bilim insanlarının bu konuda son zamanlarda önemli araştırmalar yaptığını görüyoruz. Ekosistemin bozulmasını engellemek için yapay bir ekosistemin meydana gelip gelemeyeceği ile ilgili soru işaretleri ve yapay yaşam alanlarının oluşturulması ile ilgili çalışmalar şu anda bilim dünyasının önemli gündem maddelerinden biri olarak karşımıza çıkıyor. Tropikal yaşam alanlarının korunması, okyanusların kirlenmemesi ve bitki türlerinin korumaya alınması gibi unsurlar, devam edebilir bir doğal yaşam için olmazsa olmaz noktalar arasında yer alıyor.

Ekosistem Neden Bozulur?

Ekosistemde sürdürülebilirlik konusunun bir sorun haline gelmesindeki en önemli etken insandır. Bilinçsizce ormanların yok edilmesi, sanayi atıklarıyla atmosfere ve suya zararlı maddelerin salınması ve toprağın hatalı işlenmesi gibi konular nedeniyle insanlar, ekosistemin sorunsuz bir şekilde ilerlemesini engelliyor. Bunlar arasında nüfus artışı da çok önemli bir yere sahip.

Dünya genelinde nüfusun artması demek aynı zamanda yeni yaşam alanlarının imara ve şehirleşmeye açılması demek oluyor. Bu da canlı türlerinin yok olmasına ve biyo çeşitliliğin engellenmesine neden oluyor. Ekosistemin sürdürülebilirliğinin araştırılması ile ilgili yapılan bilimsel verilere göre, şu anda alınması gereken kararlardan en önemlisi yenilenebilir enerjiye geçmek.

KURTULUŞ ŞEHİT UĞUR ŞAHİN ANAOKULU 2024-2025 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

Enerji Dostu Mavi Yeşil Okul Projesi ile ilgili okul velilerimize 11.03.2025 tarihinde seminer düzenlendi.

Eğitimde ekolojik okur yazarlık ,doğayla dost ve bütün olma gibi konular üzerinde çalışmalar yapıldı.Süreç sonunda okul bahçesine velilerimizle kuş yemlikleri yapıldı, saksılara bitki ekildi ,sıfır atık kutularımızın tanıtımları yapıldı.Süreç etkili ve verimli şekilde sonlandırıldı.

Ekolojik okuryazarlık nedir?

Ekolojik okuryazarlık, bireyin çevreyle olan ilişkisini anlaması ve bu ilişkiyi doğru şekilde yönetmesi için gerekli olan bilgi ve becerilerdir. Bu kavram, sadece doğanın korunmasıyla sınırlı değildir, aynı zamanda toplumun sürdürülebilir bir şekilde yaşaması için de önemlidir. Ekolojik okuryazarlık, bireyin çevreye duyarlı olması, çevreyi koruması ve çevreyi kullanarak yaşamı sürdürmesi için gerekli olan bilgi ve becerilerdir. Bu kavram, sadece doğanın korunmasıyla sınırlı değildir, aynı zamanda toplumun sürdürülebilir bir şekilde yaşaması için de önemlidir. Ekolojik okuryazarlık, bireyin çevreye duyarlı olması, çevreyi koruması ve çevreyi kullanarak yaşamı sürdürmesi için gerekli olan bilgi ve becerilerdir. Bu kavram, sadece doğanın korunmasıyla sınırlı değildir, aynı zamanda toplumun sürdürülebilir bir şekilde yaşaması için de önemlidir.

hayata iyi bakarız

Ekolojik Okuryazarlık Projesi

